Учреждение образования
«Барановичский государственный университет»

Вестник БарГУ

Ежеквартальный научно-практический журнал

Издаётся с марта 2013 г. Выпуск 8, декабрь, 2020. Серия «Исторические науки и археология. Экономические науки. Юридические науки»

Учредитель: учреждение образования «Барановичский государственный университет».

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Главный редактор журнала Кочурко Василий Иванович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, академик Белорусской инженерной академии, академик Международной академии технического образования, академик Международной академии наук педагогического образования, академик Академии экономических наук Украины, заслуженный работник образования Республики Беларусь, ректор учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Заместитель главного редактора журнала Климук Владимир Владимирович, кандидат экономических наук, доцент, проректор по научной работе учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ СЕРИИ

Главный редактор серии

Климук Владимир Владимирович, кандидат экономических наук, доцент, проректор по научной работе учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Ответственный секретарь серии

Прудникова Аксана Николаевна, магистр экономических наук, старший преподаватель кафедры бухгалтерского учета, анализа, аудита и статистики учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Редактор текстов на английском языке

Шило Елена Валерьевна, старший преподаватель кафедры профессиональной иноязычной подготовки, ведущий специалист факультета славянских и германских языков учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Андрияшко Марина Васильевна *(ответственный за направление «Юридические науки»)*, кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры общеправовых дисциплин и государственного управления учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Демидович Анатолий Викторович *(ответственный за направление «Исторические науки и археология»)*, кандидат исторических наук, заведующий кафедрой педагогики и социально-гуманитарных дисциплин учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Лизакова Роза Алексеевна *(ответственный за направление «Экономические науки»)*, кандидат экономических наук, доцент, доцент секции маркетинга и менеджмента кафедры теоретической и прикладной экономики учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Андреева Ольга Валентиновна, кандидат экономических наук, доцент, руководитель Центра стратегических исследований социально-экономического развития Юга России федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Ростовский государственный экономический университет (РИНХ)» (Ростов-на-Дону, Российская Федерация).

Астратова Галина Владимировна, доктор экономических наук, кандидат технических наук, профессор, профессор кафедры интегрированных маркетинговых коммуникаций и брендинга Уральского федерального университета имени Б. Н. Ельцина, почётный работник высшего профессионального образования Российской Федерации (Екатеринбург, Российская Федерация).

Безуглая Виктория Александровна, кандидат экономических наук, доцент, декан факультета экономики и права учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Репозиторий БарГУ

Белянская Ольга Викторовна, кандидат юридических наук, доцент, профессор кафедры теории и истории государства и права Института права и национальной безопасности федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Тамбовский государственный университет имени Г. Р. Державина» (Тамбов, Российская Федерация).

Биглова Гузель Фатиховна, доктор экономических наук, доцент, заместитель директора по научной работе Института социально-экономических исследований федерального государственного бюджетного научного учреждения «Уфимский федеральный исследовательский центр Российской академии наук» (Уфа, Республика Башкортостан, Российская Федерация).

Быков Алексей Александрович, доктор экономических наук, профессор, проректор по научной работе учреждения образования «Белорусский государственный экономический университет» (Минск, Республика Беларусь).

Василевич Григорий Алексеевич, доктор юридических наук, профессор, член-корреспондент Национальной академии наук Беларуси, заведующий кафедрой конституционного права Белорусского государственного университета, заслуженный юрист Республики Беларусь (Минск, Республика Беларусь).

Вишневский Алексей Федорович, доктор исторических наук, профессор кафедры теории и истории государства и права учреждения образования «Академия Министерства внутренних дел Республики Беларусь», заслуженный работник образования Республики Беларусь (Минск, Республика Беларусь).

Горбатова Марина Анатольевна, кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры уголовного права и процесса Санкт-Петербургского института (филиал) федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Всероссийский государственный университет юстиции (РПА Минюста России)» (Санкт-Петербург, Российская Федерация).

Гурский Василий Леонидович, кандидат экономических наук, доцент, директор государственного научного учреждения «Институт экономики Национальной академии наук Беларуси» (Минск, Республика Беларусь).

Демичев Дмитрий Михайлович, доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой теории и истории права учреждения образования «Белорусский государственный экономический университет» (Минск, Республика Беларусь).

Ермакович Леонид Иванович, кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры педагогики и социально-гуманитарных дисциплин учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Житкевич Галина Яковлевна, кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета, анализа, аудита и статистики учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Закирова Элина Рафиковна, кандидат экономических наук, доцент, директор Института дополнительного образования федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Уральский государственный экономический университет» (Екатеринбург, Российская Федерация).

Захарченко Людмила Анатольевна, кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономической теории и логистики учреждения образования «Брестский государственный технический университет» (Брест, Республика Беларусь).

Звирбуле Андра, доктор экономических наук, профессор, декан экономического факультета Латвийского сельскохозяйственного университета (Елгава, Латвийская Республика).

Карев Дмитрий Владимирович, доктор исторических наук, профессор, директор Центра междисциплинарных исследований диаспор и зарубежного белорусоведения учреждения образования «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы» (Гродно, Республика Беларусь).

Касич Алла Александровна, доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой менеджмента и публичного администрирования Киевского национального университета технологий и дизайна (Киев, Украина).

Колядко Иван Николаевич, кандидат юридических наук, профессор, профессор кафедры гражданского процесса и трудового права Белорусского государственного университета (Минск, Республика Беларусь).

Куган Светлана Федоровна, кандидат экономических наук, доцент, заведующий кафедрой менеджмента учреждения образования «Брестский государственный технический университет» (Брест, Республика Беларусь).

Кузнецова Юлия Александровна, кандидат экономических наук, ведущий научный сотрудник филиала федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Кузбасский государственный технический университет имени Т. Ф. Горбачева» в г. Новокузнецке (Новокузнецк, Российская Федерация).

Лабейко Ольга Анатольевна, кандидат экономических наук, доцент, заведующий кафедрой теоретической и прикладной экономики учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Литвинский Александр Владимирович, кандидат исторических наук, доцент кафедры педагогики и социально-гуманитарных дисциплин учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Лосев Владимир Владимирович, кандидат юридических наук, доцент, ректор учреждения образования Федерации профсоюзов Беларуси «Международный университет “МИТСО”» (Минск, Республика Беларусь).

Лученок Александр Иванович, доктор экономических наук, профессор, заведующий отделом макроэкономического регулирования и финансовой политики государственного научного учреждения «Институт экономики Национальной академии наук Беларуси» (Минск, Республика Беларусь).

Людвикевич Ольга Николаевна, кандидат юридических наук, заведующий кафедрой гражданских и уголовно-правовых дисциплин учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Манкевич Ирина Петровна, кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры гражданско-правовых дисциплин учреждения образования «Белорусский государственный экономический университет» (Минск, Республика Беларусь).

Матвеюк Ярослав Николаевич, доктор юридических наук хабилитированный, уполномоченный ректора Университета в Белостоке по делам сотрудничества с университетами Восточной Европы (Белосток, Польша).

Медведева Гульнара Борангалиевна, кандидат экономических наук, доцент, заведующий кафедрой экономической теории и логистики учреждения образования «Брестский государственный технический университет» (Брест, Республика Беларусь).

Момот Татьяна Валерьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой финансово-экономической безопасности, учета и аудита Харьковского национального университета городского хозяйства имени А. Н. Бекетова (Харьков, Украина).

Нечухрин Александр Николаевич, доктор исторических наук, профессор, заведующий кафедрой всеобщей и славянской истории учреждения образования «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы» (Гродно, Республика Беларусь).

Омельянюк Александр Михайлович, кандидат экономических наук, доцент, первый проректор учреждения образования «Брестский государственный технический университет» (Брест, Республика Беларусь).

Острогляд Александр Васильевич, кандидат юридических наук, доцент, проректор по научной работе частного высшего учебного заведения «Университет Короля Данила» (Ивано-Франковск, Украина).

Репозиторий БарГУ

Рябова Ксения Игоревна, кандидат экономических наук, доцент, доцент секции экономической теории кафедры теоретической и прикладной экономики учреждения образования «Барановичский государственный университет» (Барановичи, Республика Беларусь).

Солодовников Сергей Юрьевич, доктор экономических наук, доцент, заведующий кафедрой экономики и права Белорусского национального технического университета (Минск, Республика Беларусь).

Таранова Татьяна Сергеевна, доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой гражданско-правовых дисциплин учреждения образования «Белорусский государственный экономический университет» (Минск, Республика Беларусь).

Терзиев Венелин Кръстев, доктор наук (экономика), доктор наук (национальная безопасность), доктор наук (социальная деятельность), профессор Военной академии имени Георгия Раковского, Русенского университета имени Ангела Кънчева (Руссе, Болгария).

Функ Ян Иосифович, доктор юридических наук, профессор, профессор кафедры финансового права и правового регулирования хозяйственной деятельности Белорусского государственного университета (Минск, Республика Беларусь).

Шабанов Вячеслав Борисович, доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой криминалистики Белорусского государственного университета (Минск, Республика Беларусь).

Шалаев Владимир Павлович, доктор философских наук, профессор, декан факультета социальных технологий федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего профессионального образования «Поволжский государственный технологический университет» (Йошкар-Ола, Республика Марий Эл, Российская Федерация).

Шаркова Антонина Васильевна, доктор экономических наук, профессор, руководитель департамента отраслевых рынков федерального государственного образовательного бюджетного учреждения высшего образования «Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации» (Москва, Российская Федерация).

Шевлюков Александр Петрович, доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой бухгалтерского учета и финансового менеджмента в отраслях народного хозяйства учреждения образования «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации» (Гомель, Республика Беларусь).

Яковчик Николай Степанович, доктор экономических наук, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, директор Института повышения квалификации и переподготовки кадров агропромышленного комплекса учреждения образования «Белорусский государственный аграрный технический университет» (Минск, Республика Беларусь).

Адрес редакции:
ул. Войкова, 21, 225404 г. Барановичи.
Телефон: +375 (163) 64 34 77.
E-mail: vestnik@barsu.by .

Подписные индексы: 00993 — для индивидуальных подписчиков; 009932 — для организаций.

Свидетельство о регистрации средств массовой информации № 1533 от 30.07.2012, выданное Министерством информации Республики Беларусь.

В соответствии с приказом Высшей аттестационной комиссии Республики Беларусь от 21 января 2015 г. № 16 научно-практический журнал «Вестник БарГУ» серия «Исторические науки и археология. Экономические науки. Юридические науки» включён в Перечень научных изданий Республики Беларусь для опубликования результатов диссертационных исследований по историческим наукам и археологии, экономическим наукам, юридическим наукам.

Научно-практический журнал «Вестник БарГУ» включён в РИНЦ (Российский индекс научного цитирования), лицензионный договор № 06-1/2016.

Издатель: учреждение образования «Барановичский государственный университет».

Выходит на русском, белорусском и английском языках.

Журнал распространяется на территории Республики Беларусь.

Заведующий редакционно-издательской группой А. Ю. Сидоренко
Технический редактор Л. Н. Щербук
Компьютерная вёрстка С. М. Глушак
Корректор Н. Н. Колодко

Подписано в печать 17.12.2020. Формат 60 × 84 $^{1}/_{8}$. Бумага офсетная. Печать цифровая. Гарнитура Таймс. Усл. печ. л. 28,00. Уч.-изд. л. 24,10. Тираж 100 экз. Заказ

Цена свободная.

Полиграфическое исполнение: Гродненское областное унитарное полиграфическое предприятие «Слонимская типография». Свидетельство о государственной регистрации издателя, изготовителя, распространителя печатных изданий № 1/203 от 07.03.2014, № 2 от 25.02.2014.

Адрес: ул. Хлюпина, 16, 231800 Слоним, Гродненская обл.

© БарГУ, 2020

Репозиторий БарГУ

Установа адукацыі
«Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт»

Веснік БарДУ

Штоквартальны навукова-практычны часопіс

Выдаецца з сакавіка 2013 г. Выпуск 8, снежань, 2020. Серыя «Гістарычныя навукі і археалогія. Эканамічныя навукі Юрыдычныя навукі»

Заснавальнік: установа адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

Галоўны рэдактар часопіса Качурка Васіль Іванавіч, доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар, акадэмік Беларускай інжынернай акадэміі, акадэмік Міжнароднай акадэміі тэхнічнай адукацыі, акадэмік Міжнароднай акадэміі навук педагагічнай адукацыі, акадэмік Акадэміі эканамічных навук Украіны, заслужаны работнік адукацыі Рэспублікі Беларусь, рэктар установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Намеснік галоўнага рэдактара часопіса Клімук Уладзімір Уладзіміравіч, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, прарэктар па навуковай рабоце ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ СЕРЫІ

Галоўны рэдактар серыі

Клімук Уладзімір Уладзіміравіч, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, прарэктар па навуковай рабоце ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Адказны сакратар серыі

Пруднікава Аксана Мікалаеўна, магістр эканамічных навук, старшы выкладчык кафедры бухгалтарскага ўліку, аналізу, аўдыту і статыстыкі ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Рэдактар тэкстаў на англійскай мове

Шыла Алена Валер'еўна, старшы выкладчык кафедры прафесійнай іншамоўнай падрыхтоўкі, вядучы спецыяліст факультэта славянскіх і германскіх моў установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Андрыяшка Марына Васільеўна *(адказны за напрамак «Юрыдычныя навукі»)*, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт, дацэнт кафедры агульнаправавых дысцыплін і дзяржаўнага кіравання ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Дземідовіч Анатолій Віктаравіч *(адказны за напрамак «Гістарычныя навукі і археалогія»)*, кандыдат гістарычных навук, загадчык кафедры педагогікі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Лізакова Роза Аляксееўна *(адказны за напрамак «Эканамічныя навукі»)*, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дацэнт секцыі маркетынгу і менеджменту кафедры тэарэтычнай і прыкладной эканомікі ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Андрэева Вольга Валянцінаўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, кіраўнік Цэнтра стратэгічных даследаванняў сацыяльна-эканамічнага развіцця Поўдня Расіі федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай адукацыйнай установы вышэйшай адукацыі «Растоўскі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт (РІНХ)» (Растоў-на-Доне, Расійская Федэрацыя).

Астратава Галіна Уладзіміраўна, доктар эканамічных навук, кандыдат тэхнічных навук, прафесар, прафесар кафедры інтэграваных маркетынгавых камунікацый і брэндынгу Уральскага федэральнага ўніверсітэта імя Б. М. Ельцына, ганаровы работнік вышэйшай прафесійнай адукацыі Расійскай Федэрацыі (Екацярынбург, Расійская Федэрацыя).

Бязуглая Вікторыя Аляксандраўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дэкан факультэта эканомікі і права ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Бялянская Вольга Віктараўна, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт, прафесар кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права Інстытута права і нацыянальнай бяспекі федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай адукацыйнай установы вышэйшай адукацыі «Тамбоўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Г. Р. Дзяржавіна» (Тамбоў, Расійская Федэрацыя).

Біглова Гузель Фаціхаўна, доктар эканамічных навук, дацэнт, намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута сацыяльна-эканамічных даследаванняў федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай навуковай установы «Уфімскі федэральны даследчы цэнтр Расійскай акадэміі навук» (Уфа, Рэспубліка Башкартастан, Расійская Федэрацыя).

Репозиторий БарГУ

Быкаў Аляксей Аляксандравіч, доктар эканамічных навук, прафесар, прарэктар па навуковай рабоце ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Васілевіч Рыгор Аляксеевіч, доктар юрыдычных навук, прафесар, член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, загадчык кафедры канстытуцыйнага права Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, заслужаны юрыст Рэспублікі Беларусь (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Вішнеўскі Аляксей Фёдаравіч, доктар гістарычных навук, прафесар кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права ўстановы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь», заслужаны работнік адукацыі Рэспублікі Беларусь (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Гарбатава Марына Анатольеўна, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт, дацэнт кафедры крымінальнага права і працэсу Санкт-Пецярбургскага інстытута (філіял) федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай адукацыйнай установы вышэйшай адукацыі «Усерасійскі дзяржаўны ўніверсітэт юстыцыі (РПА Мінюста Расіі)» (Санкт-Пецярбург, Расійская Федэрацыя).

Гурскі Васіль Леанідавіч, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дырэктар дзяржаўнай навуковай установы «Інстытут эканомікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Дземічаў Дзмітрый Міхайлавіч, доктар юрыдычных навук, прафесар, загадчык кафедры тэорыі і гісторыі права ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Ермаковіч Леанід Іванавіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, дацэнт кафедры педагогікі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Жыткевіч Галіна Якаўлеўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры бухгалтарскага ўліку, аналізу, аўдыту і статыстыкі ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Закірава Эліна Рафікаўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дырэктар Інстытута дадатковай адукацыі федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай адукацыйнай установы вышэйшай адукацыі «Уральскі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт» (Екацярынбург, Расійская Федэрацыя).

Захарчанка Людміла Анатольеўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры эканамічнай тэорыі і лагістыкі ўстановы адукацыі «Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт» (Брэст, Рэспубліка Беларусь).

Звирбуле Андра, доктар эканамічных навук, прафесар, дэкан эканамічнага факультэта Латвійскага сельска-гаспадарчага ўніверсітэта (Елгава, Латвійская Рэспубліка).

Караў Дзмітрый Уладзіміравіч, доктар гістарычных навук, прафесар, дырэктар Цэнтра міждысцыплінарных даследаванняў дыяспар і замежнага беларусазнаўства ўстановы адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы» (Гродна, Рэспубліка Беларусь).

Касіч Ала Аляксандраўна, доктар эканамічных навук, прафесар, загадчык кафедры менеджменту і публічнага адміністравання Кіеўскага нацыянальнага ўніверсітэта тэхналогій і дызайну (Кіеў, Украіна).

Калядка Іван Мікалаевіч, кандыдат юрыдычных навук, прафесар, прафесар кафедры грамадзянскага працэсу і працоўнага права Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Куган Святлана Фёдараўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, загадчык кафедры менеджменту ўстановы адукацыі «Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт» (Брэст, Рэспубліка Беларусь).

Кузняцова Юлія Аляксандраўна, кандыдат эканамічных навук, вядучы навуковы супрацоўнік філіяла федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай адукацыйнай установы вышэйшай адукацыі «Кузбаскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт імя Т. Ф. Гарбачова» ў г. Навакузнецку (Навакузнецк, Расійская Федэрацыя).

Лабейка Вольга Анатольеўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, загадчык кафедры тэарэтычнай і прыкладной эканомікі ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Літвінскі Аляксандр Уладзіміравіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт кафедры педагогікі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Лосеў Уладзімір Уладзіміравіч, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт, рэктар установы адукацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі «Міжнародны ўніверсітэт “МІТСО”» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Лучанок Аляксандр Іванавіч, доктар эканамічных навук, прафесар, загадчык аддзела макраэканамічнага рэгулявання і фінансавай палітыкі дзяржаўнай навуковай установы «Інстытут эканомікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Людвікевіч Вольга Мікалаеўна, кандыдат юрыдычных навук, загадчык кафедры грамадзянскіх і крымінальна-прававых дысцыплін установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Манкевіч Ірына Пятроўна, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт, дацэнт кафедры грамадзянска-прававых дысцыплін установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Матвяюк Яраслаў Мікалаевіч, доктар юрыдычных навук хабілітаваны, упаўнаважаны рэктара Універсітэта ў Беластоку па справах супрацоўніцтва з універсітэтамі Усходняй Еўропы (Беласток, Польшча).

Мядзведзева Гульнара Барангаліеўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, загадчык кафедры эканамічнай тэорыі і лагістыкі ўстановы адукацыі «Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт» (Брэст, Рэспубліка Беларусь).

Момат Таццяна Валер’еўна, доктар эканамічных навук, прафесар, загадчык кафедры фінансава-эканамічнай бяспекі, уліку і аўдыту Харкаўскага нацыянальнага ўніверсітэта гарадской гаспадаркі імя А. М. Бекетава (Харкаў, Украіна).

Нячухрын Аляксандр Мікалаевіч, доктар гістарычных навук, прафесар, загадчык кафедры ўсеагульнай і славянскай гісторыі ўстановы адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы» (Гродна, Рэспубліка Беларусь).

Амельянюк Аляксандр Міхайлавіч, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, першы прарэктар установы адукацыі «Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт» (Брэст, Рэспубліка Беларусь).

Астрагляд Аляксандр Васільевіч, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт, прарэктар па навуковай рабоце прыватнай вышэйшай навучальнай установы «Універсітэт Караля Даніла» (Івана-Франкоўск, Украіна).

Рабава Ксенія Ігараўна, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дацэнт секцыі эканамічнай тэорыі кафедры тэарэтычнай і прыкладной эканомікі ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» (Баранавічы, Рэспубліка Беларусь).

Саладоўнікаў Сяргей Юр’евіч, доктар эканамічных навук, дацэнт, загадчык кафедры эканомікі і права Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Таранава Таццяна Сяргееўна, доктар юрыдычных навук, прафесар, загадчык кафедры грамадзянска-прававых дысцыплін установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Церзіеў Венелін Кръсцеў, доктар навук (эканоміка), доктар навук (нацыянальная бяспека), доктар навук (сацыяльная дзейнасць), прафесар Ваеннай акадэміі імя Георгія Ракаўскага, Русенскага ўніверсітэта імя Ангела Кънчава (Русе, Балгарыя).

Рэпазіторый БарДУ

Функ Ян Іосіфавіч, доктар юрыдычных навук, прафесар, прафесар кафедры фінансавага права і прававога рэгулявання гаспадарчай дзейнасці Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Шабанаў Вячаслаў Барысавіч, доктар юрыдычных навук, прафесар, загадчык кафедры крыміналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Шалаеў Уладзімір Паўлавіч, доктар філасофскіх навук, прафесар, дэкан факультэта сацыяльных тэхналогій федэральнай дзяржаўнай бюджэтнай адукацыйнай установы вышэйшай прафесійнай адукацыі «Паволжскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт» (Йашкар-Ала, Рэспубліка Марый Эл, Расійская Федэрацыя).

Шаркова Антаніна Васільеўна, доктар эканамічных навук, прафесар, кіраўнік дэпартамента галіновых рынкаў федэральнай дзяржаўнай адукацыйнай бюджэтнай установы вышэйшай адукацыі «Фінансавы ўніверсітэт пры Урадзе Расійскай Федэрацыі» (Масква, Расійская Федэрацыя).

Шаўлюкоў Аляксандр Пятровіч, доктар эканамічных навук, прафесар, загадчык кафедры бухгалтарскага ўліку і фінансавага менеджменту ў галінах народнай гаспадаркі ўстановы адукацыі «Беларускі гандлёва-эканамічны ўніверсітэт спажывецкай кааперацыі» (Гомель, Рэспубліка Беларусь).

Якоўчык Мікалай Сцяпанавіч, доктар эканамічных навук, доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар, дырэктар Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў аграпрамысловага комплексу ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт» (Мінск, Рэспубліка Беларусь).

Адрас рэдакцыі:
вул. Войкава, 21, 225404 г. Баранавічы.
Тэлефон: +375 (163) 64 34 77.
E-mail: vestnik@barsu.by .

Падпісныя індэксы: 00993 — для індывідуальных падпісчыкаў; 009932 — для арганізацый.

Пасведчанне аб рэгістрацыі сродкаў масавай інфармацыі № 1533 ад 30.07.2012, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

У адпаведнасці з загадам Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь ад 21 студзеня 2015 г. № 16 навукова-практычны часопіс «Веснік БарДУ» серыя «Гістарычныя навукі і археалогія. Эканамічныя навукі. Юрыдычныя навукі» ўключаны ў Пералік навуковых выданняў Рэспублікі Беларусь для апублікавання вынікаў дысертацыйных даследаванняў па гістарычных навуках і археалогіі, эканамічных навуках, юрыдычных навуках.

Навукова-практычны часопіс «Веснік БарДУ» ўключаны ў РІНЦ (Расійскі індэкс навуковага цытавання), ліцэнзійны дагавор № 06-01/2016.

Выдавец: установа адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт».

Выходзіць на рускай, беларускай і англійскай мовах.

Часопіс распаўсюджваецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Загадчык рэдакцыйна-выдавецкай групы Г. Ю. Сідарэнка
Тэхнічны рэдактар Л. М. Шчарбук
Камп'ютарная вёрстка С. М. Глушак
Карэктар Н. М. Каладко

Падпісана да друку 17.12.2020. Фармат 60 × 84 $^{1}/_{8}$. Папера афсетная. Друк лічбавы. Гарнітура Таймс. Ум. друк. арк. 28,00. Ул.-выд. арк. 24,10. Тыраж 100 экз. Заказ .

Кошт свабодны.

Паліграфічнае выкананне: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства «Слонімская тыпаграфія». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/203 ад 07.03.2014, № 2 ад 25.02.2014.

Адрас: вул. Хлюпіна, 16, 231800 Слонім, Гродзенская вобл.

© БарДУ, 2020

Рэпазіторый БарГУ

Institution of Education
“Baranovichi State University”

BarSU Herald

A quarterly scientific-and-practical journal

Published since March 2013 | Volume 8, December, 2020 | Series “Historical Sciences and Archaeology. Economics. Law”

Promoter: Institution of Education “Baranovichi State University”.

EDITORIAL BOARD

The editor-in-chief of the journal is Vasily I. Kochurko, Grand PhD in Agriculture, Professor, Academician of the Belarusian Academy of Engineering, Academician of the International Academy of Technical Education, Academician of the International Academy of Pedagogical Education, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Honoured Worker of Education of the Republic of Belarus, Rector of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

The deputy editor-in-chief is Vladimir V. Klimuk, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Vice-rector for Scientific Research of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

EDITORIAL BOARD OF THE SERIES

Editor-in-chief of the Series

Vladimir V. Klimuk, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Vice-rector for Scientific Research of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

Executive secretary of the Series

Aksana N. Prudnikova, Master of Economic Sciences, Senior Lecturer of the Department of Accounting, Analysis, Audit and Statistics of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus)

English Texts Editor

Elena V. Shilo, Senior Lecturer of the Department of Professional Foreign Language Training, Leading Specialist of the Faculty of Slavic and Germanic Languages of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

Marina V. Andriiashko *(responsible for the topic area “Law”)*, PhD in Juridical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of General Legal Disciplines and Public Administration of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

Anatoliy V. Demidovich *(responsible for the topic area “Historical Sciences and Archaeology”)*, PhD in Historical Sciences, Head of the Department of Pedagogy and Socio-Humanitarian Disciplines Humanities of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

Roza A. Lizakova *(responsible for the topic area “Economics”)*, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Marketing and Management Section of the Department of Theoretical and Applied Economics of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

Olga V. Andreeva, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Center for Strategic Studies of Socio-Economic Development of the South of Russia of RSUE (Rostov, Russian Federation).

Galina V. Astratova, Grand PhD in Economic Sciences, PhD in Engineering, Professor, Professor of the Department of Integrated Marketing Communications and Branding of Ural Federal University named after B. N. Yeltsin, Honoured Worker of High Professional Education of the Russian Federation (Yekaterinburg, Russian Federation).

Victorya A. Bezugla, PhD of Economic Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty of Economics and Law of the Institution of Education “Baranavichy State University” (Baranavičy, Republic of Belarus).

Olga V. Belyanskaya, PhD in Juridical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Theory and History of State and Law of the Institute of Law and National Security of Derzhavin Tambov State University (Tambov, Russian Federation).

Guzel F. Biglovna, Grand PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Deputy Director for Research of the Institute of Socio-Economic Studies of the Federal State Budgetary Institution of Science “Ufa Federal Research Center of the Russian Academy of Sciences” (Ufa, Republic of Bashkortostan, Russian Federation).

Aleksey A. Bykov, Grand PhD in Economic Sciences, Professor, Vice-rector for Scientific Research of the Institution of Education “Belarusian State Economic University” (Minsk, Republic of Belarus).

Репозиторий БарГУ

Grigoriy A. Vasilevich, Grand PhD in Juridical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Belarus, Head of the Department of Constitutional Law of the Belarusian State University (Minsk, Republic of Belarus).

Aleksey F. Vishnevskiy, Grand PhD in Historical Sciences, Professor of the Department of Theory and History of State and Law of the Institution of Education "Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Belarus", Honoured Worker of Education of the Republic of Belarus (Minsk, Republic of Belarus).

Marina A. Gorbatova, PhD in Juridical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Criminal Law and Process of Saint Petersburg Institute (Branch) of Federal State Budgetary Educational Institution of Higher Education "All-Russian State University of Justice (Russian Academy of Justice of the Ministry of Justice of Russia)" (Saint Petersburg, Russian Federation).

Vasily L. Gurskiy, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Director of State Scientific Institution "Institute of Economics of the National Academy of Sciences of Belarus" (Minsk, Republic of Belarus).

Dmitriy M. Demichev, Grand PhD in Juridical Sciences, Professor, Head of the Department of Theory and History of Law of the Institution of Education "Belarusian State Economic University" (Minsk, Republic of Belarus).

Leonid I. Ermakovich, PhD in Historical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Socio-Humanitarian Disciplines of the Institution of Education "Baranavichy State University" (Baranavičy, Republic of Belarus).

Galina Y. Zhitkevich, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis, Audit and Statistics of the Institution of Education "Baranavichy State University" (Baranavičy, Republic of Belarus).

Elina R. Zakirovna, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Director of the Institute of Continuing Education of the Federal State Budgetary Educational Institution of Higher Education "Ural State Economic University" (Yekaterinburg, Russian Federation).

Ludmila A. Zaharchenko, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Theory and Logistics of the Institution of Education "Brest State Technical University" (Brest, Republic of Belarus).

Andra Zvirbule, Grand PhD in Economic Sciences, Professor, Dean of the Faculty of Economics and Social Development of Latvia University of Life Sciences and Technologies (Jelgava, Republic of Latvia).

Dmitriy V. Karev, Grand PhD in Historical Sciences, Professor, Director of the Center for Inter-disciplinary Studies of Diasporas and Foreign Belarusian Studies of the Institution of Education "Yanka Kupala State University of Hrodna" (Hrodna, Republic of Belarus).

Alla A. Kasich, Grand PhD in Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Management and Public Administration of Kyiv National University of Technologies and Design (Kyiv, Ukraine).

Ivan N. Kolyadko, PhD in Juridical Sciences, Professor, Professor of the Department of Civil Process and Labour Law of the Belarusian State University (Minsk, Republic of Belarus).

Svetlana F. Kugan, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Management of the Institution of Education "Brest State Technical University" (Brest, Republic of Belarus).

Yulia A. Kuznetsova, PhD in Economic Sciences, Leading Researcher of the Branch of the Federal State Budgetary Educational Institution of Higher Education "T. F. Gorbachev Kuzbass State Technical University" in Novokuznetsk (Novokuznetsk, Russian Federation).

Olga A. Labeyko, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Theoretical and Applied Economics of the Institution of Education "Baranavichy State University" (Baranavičy, Republic of Belarus).

Aleksandr V. Litvinskiy, PhD in Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Socio-Humanitarian Disciplines of the Institution of Education "Baranovichi State University" (Baranavičy, Republic of Belarus).

Vladimir V. Losev, PhD in Juridical Sciences, Associate Professor, Rector of the Institution of Education of the Federation of Trade Unions of Belarus "International University 'MITSO' " (Minsk, Republic of Belarus).

Aleksandr I. Luchenock, PhD in Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Macroeconomic Regulation and Financial Policy of the State Research Institution "Institute of Economics of the National Academy of Sciences of Belarus" (Minsk, Republic of Belarus).

Olga N. Liudvikevich, PhD in Juridical Sciences, Head of the Department of Civil and Criminal-Law Disciplines of the Institution of Education "Baranavichy State University" (Baranavičy, Republic of Belarus).

Irina P. Mankevich, PhD in Juridical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Civil-Law Disciplines of the Institution of Education "Belarusian State Economic University" (Minsk, Republic of Belarus).

Yaroslav N. Matveyuk, Dr hab., Vice-Rector for Development of the University of Bialystok (Bialystok, Poland).

Gulnara B. Medvedeva, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Economic Theory and Logistics of the Institution of Education "Brest State Technical University" (Brest, Republic of Belarus).

Tatyana V. Momot, Grand PhD in Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Financial and Economic Security, Accounting and Audit of O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (Kharkiv, Ukraine).

Aleksandr N. Nechuhrin, Grand PhD in Historical Sciences, Professor, Head of the Department of World and Slavic History of the Institution of Education "Yanka Kupala State University of Hrodna" (Hrodna, Republic of Belarus).

Aleksandr M. Omelyanyuk, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Vice-Rector of the Institution of Education "Brest State Technical University" (Brest, Republic of Belarus).

Aleksandr V. Ostroglyad, PhD in Juridical Sciences, Associate Professor, Vice-rector for Research of the Private Higher Educational Institution "King Danila University" (Ivano-Frankivsk, Ukraine).

Ksenia I. Ryabova, PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Section of Economic Theory of the Department of Theoretical and Applied Economics of the Institution of Education "Baranavichy State University" (Baranavičy, Republic of Belarus).

Sergey Y. Solodovnikov, Grand PhD in Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Economics and Law of the Belarusian National Technical University" (Minsk, Republic of Belarus).

Tatyana S. Taranova, Grand PhD in Juridical Sciences, Professor, Head of the Department of Civil-Law Disciplines of the Institution of Education "Belarusian State Economic University" (Minsk, Republic of Belarus).

Venelin Terziev, PhD, D.Sc. (National Security), D.Sc. (Economics), D.Sc. (Social Activities), Georgi Rakovski Military Academy, Sofia, Bulgaria Kaneff University Hospital, Rousse, Bulgaria University of Rousse (Rousse, Bulgaria).

Yan I. Funk, Grand PhD in Juridical Sciences, Professor, Professor of the Department of Financial Law and Legal Regulation of Economic Activities of Belarusian State University (Minsk, Republic of Belarus).

Репозиторий БарГУ

Vyacheslav B. Shabanov, Grand PhD in Juridical Sciences, Professor, Head of the Department of Criminology of the Belarusian State University (Minsk, Republic of Belarus).
Vladimir P. Shalaev, Grand PhD in Philosophy, Professor, Dean of the Faculty of Social Technologies of the Federal State Budgetary Educational Institution of High Professional Education “Volga State University of Technology” (Yoshkar-Ola, the Mari El Republic, Russian Federation).
Antonina V. Sharkova, Grand PhD in Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Sectoral Markets of the Federal State Educational Budgetary Institution of Higher Education “Financial University under the Government of the Russian Federation” (Moscow, Russian Federation).
Aleksandr P. Shevlyukov, Grand PhD in Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Accounting and Financial Management in in Industries of the National Economy of the Institution of Education “Belarusian Trade and Economic University of Consumer Cooperatives” (Homieĺ, Republic of Belarus).
Nikolay S. Yakovchik, Grand PhD in Economic Sciences, Grand PhD in Agriculture, Professor, Director of the Institute for Advanced Training and Retraining of the Institution of Education “Belarusian State Agrarian Technical University” (Minsk, Republic of Belarus).

Editorial address:
21 Voykova Str., 225404 Baranovichi.
Phone: +375 163 64 34 77.
E-mail: vestnik@barsu.by .

Subscription indixes: 00993 — for individual subscribers; 009932 — for companies.

The certificate of the registration of mass media № 1533 of 30.07.2012 issued by the Ministry of Information of Belarus.

In accordance with the order of the board of the Higher Attestation Commission of the Republic of Belarus on January 21, 2015 № 16 the scientific-and-practical journal “BarSU Herald”, the series “History of science and archaeology. Economics. Laws” was included on the list of the scientific publications of the Republic of Belarus for publishing the results of dissertation research History of science and archaeology, Economics, Laws.

Scientific-and-practical journal “BarSU Herald” is included into RSCI (Russian Science Citation Index), license agreement № 06-01/2016.

Published: educational institution “Baranovichi State University”.

Issued in Russian, Belarusian and English.

The journal is distributed on the territory of the Republic of Belarus.

Managing editor A. Y. Sidorenko
Technical editor L. N. Scherbuk
Desktop Publishing S. M. Glushak
Proofreader N. N. Kolodko

Signed to print 17.12.2020. Format 60 × 84 1/8. Ofset paper. Digital printing. Headset Times. Cond. print. 28,00. Acc.-pub. l. 24,10. Circulation: 100 copies. Order .
Free price.
Printing performance: Grodno Regional Printing Unitary Enterprise “Slonim printing establishment”. The state registration certificate of the publisher, manufacturer and publications distributor № 1/203 of 07.03.2014, № 2 of 25.02.2014.
Address: 16 Hlyupin Str., 231800 Slonim, Grodno region.

© BarSU, 2020

Репозиторий БарГУ

СОДЕРЖАНИЕ

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

Булаты П. Ю. Отношения Ходкевичей и дворянина Свидерского по делу о заставе двора Павлюковщина (1590) . . . 13
Ганчар А. И. Реформирование римско-католических духовных консисторий в Российской империи 18
Колтаченко А. И. Методологические аспекты изучения образовательных путешествий XVI—XVIII веков на примере образования Якуба Собеского 27
Концевой П. А. Некоторые особенности демонтажных мероприятий в советской зоне оккупации Германии и Австрии (1945—1948) 32
Котусев Е. Н. Проблематика отношений германского мира и славянства в XIII—XVI веках в творчестве Н. Н. Любовича 37
Кривуть В. И. Марш «Свитязянский шлях»: из истории развития спорта в Барановичском повете в межвоенный период 50
Кручковский Т. Т., Котусев Е. Н. Основная проблематика российской политики в Центральной Европе в первой трети XIX века в оценке русской исторической науки второй половины XIX — начала XX века (на примере Герцогства Варшавского и Царства Польского) 55
Лишик В. В. Деятельность рода Урсын-Немцевичей на территории Беларуси во второй половине XVIII века 71
Скорб М. Г. Российская и австрийская модели автономизации белградского пашалыка на начальном этапе Первого сербского восстания (1804—1806) 77
Спиридонова Т. А. Действия уполномоченных Совета по делам Русской православной церкви при Совете Министров БССР в соответствии с постановлением Совета Министров СССР от 16 марта 1961 года (1961—1965) . . 82
Стурейко Н. А. Роль государственных праздников в формировании гражданского общества в Республике Беларусь 88

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Куньпэн Х. Институциональные рамки и план активного участия Китая в деятельности Всемирной организации здравоохранения 94
Безуглая В. А., Костюкевич Е. А. Компетентностная модель образования 3.0: мировой и отечественный опыт 101
Зазерская В. В. Социальные аспекты развития интеллектуального потенциала в экономике знаний 106
Климук В. В. Факторы активизации инновационного развития промышленных предприятий в условиях пандемии и в постпандемический период 113
Климук В. В., Климук Е. В. Развитие методики оценки уровня инновационного развития промышленного сектора экономики в стратегии неоиндустриализации 120
Курбеко Н. А. Теоретические аспекты трактовки сущности реального сектора экономики 128
Лизакова Р. А. Внедрение принципов маркетинга взаимодействия в бизнес-процессы отечественных предприятий 133
Наранович О. И., Горбач Ю. Е., Ермакова А. А. Разработка имитационной модели решения оптимизационной задачи с учетом ограниченности ресурсов 138
Платоненко Е. И., Рутман Е. Я. Система маркетинга образовательных услуг учреждения образования «Барановичский государственный университет» 148
Тозик М. В. Основные проблемы в деятельности небанковских финансовых организаций в условиях макроэкономической стабилизации в Республике Беларусь (1996—2001) 154
Трич Ю. А. Управление отходами стекла как элемент ресурсосберегающей деятельности 159
Харкевич И. С. Использование социологических инструментов для оценки факторов, влияющих на инновационное развитие предприятий Республики Беларусь 164

ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

Василевич Г. А. Комплексный подход к противодействию коррупции — залог успеха 170
Горбатова М. А. Группа лиц по предварительному сговору: некоторые вопросы теории и практики 181
Дзик И. Р. Система и классификация гражданско-правовых договоров в сфере профессионального спорта 185
Кирмель А. Г. Семейно-правовые последствия изменения половой принадлежности лиц, состоящих в браке 190
Петровский Н. А. Государственно-управленческий концепт в современных условиях развития Республики Беларусь 194
Резюк В. И. Уголовная ответственность за злоупотребление властью или служебными полномочиями, совершенное должностным лицом при разгосударствлении, приватизации государственной собственности: становление и развитие, особенности современного состояния 198
Рузанова В. Д. Проблемы формирования информационного законодательства в аспекте теории систем 204
Рутман Е. Я. Правовой статус несовершеннолетнего: некоторые межотраслевые аспекты 209
Скок О. И., Шуленкова И. В. Уголовно-правовая трактовка особой жестокости в составе убийства 215
Соловьёв П. В. Реализация принципа конституционности на стадиях планирования нормотворческой деятельности и нормотворческой инициативы 219

Репозиторий БарГУ

ЗМЕСТ

ГІСТАРЫЧНЫЯ НАВУКІ

Булаты П. Ю. Адносіны Хадкевічаў і шляхціца Свядэрскага ў справе заставы двара Паўлюкоўшчына (1590) 13
Ганчар А. І. Рэфармаванне рымска-каталіцкіх духоўных кансісторый у Расійскай імперыі 18
Калтачэнка А. І. Метадалагічныя аспекты вывучэння адукацыйных падарожжаў XVI—XVIII стагоддзяў на прыкладзе адукацыі Якуба Сабескага 27
Канцавы П. А. Некаторыя асаблівасці дэмантажных мерапрыемстваў у савецкай зоне акупацыі Германіі і Аўстрыі (1945—1948) 32
Котусеў Я. М. Праблематыка адносін германскага свету і славянства ў XIII—XVI стагоддзях ў творчасці М. М. Любовіча 37
Крывуць В. І. Марш «Свіцязянскі шлях»: з гісторыі развіцця спорту ў Баранавіцкім павеце ў міжваенны перыяд . . . 50
Кручкоўскі Т. Т., Котусеў Я. М. Асноўная праблематыка расійскай палітыкі ў Цэнтральнай Еўропе ў першай трэці XIX стагоддзя ў ацэнцы рускай гістарычнай навукі другой паловы XIX — пачатку XX стагоддзя (на прыкладзе Герцагства Варшаўскага і Царства Польскага) 55
Лішык У. В. Дзейнасць роду Урсын-Нямцэвічаў на тэрыторыі Беларусі ў другой палове XVIII стагоддзя 71
Скорб М. Г. Расійская і аўстрыйская мадэлі аўтанамізацыі бялградскага пашалыка на пачатковым этапе Першага сербскага паўстання (1804—1806) 77
Спірыдонава Т. А. Дзеянні ўпаўнаважаных Савета па справах Рускай праваслаўнай царквы пры Савеце Міністраў БССР у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў СССР ад 16 сакавіка 1961 года (1961—1965) 82
Стурэйка М. А. Роля дзяржаўных святаў у фарміраванні грамадзянскай супольнасці ў Рэспубліцы Беларусь 88

ЭКАНАМІЧНЫЯ НАВУКІ

Куньпэн Х. Інстытуцыйныя рамкі і план актыўнага ўдзелу Кітая ў дзейнасці Сусветнай арганізацыі аховы здароўя 94
Бязуглая В. А., Касцюкевіч А. А. Кампетэнтнасная мадэль адукацыі 3.0: сусветны і айчынны вопыт 101
Зазерская В. В. Сацыяльныя аспекты развіцця інтэлектуальнага патэнцыялу ў эканоміцы ведаў 106
Клімук У. У. Фактары актывізацыі інавацыйнага развіцця прамысловых прадпрыемстваў ва ўмовах пандэміі і ў постпандэмічны перыяд 113
Клімук У. У., Клімук Я. В. Развіццё методыкі ацэнкі ўзроўню інавацыйнага развіцця прамысловага сектара эканомікі ў стратэгіі неаіндустрыялізацыі 120
Курбека Н. А. Тэарэтычныя аспекты трактоўкі сутнасці рэальнага сектара эканомікі 128
Лізакова Р. А. Укараненне прынцыпаў маркетынгу ўзаемадзеяння ў бізнес-працэсы айчынных прадпрыемстваў . . . 133
Нарановіч А. І., Горбач Ю. Я., Ермакова Г. А. Распрацоўка імітацыйнай мадэлі рашэння аптымізацыйнай задачы з улікам абмежаванасці рэсурсаў 138
Платоненка А. І., Рутман А. Я. Сістэма маркетынгу адукацыйных паслуг установы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» 148
Тозік М. В. Асноўныя праблемы ў дзейнасці нябанкаўскіх фінансавых арганізацый ва ўмовах макраэканамічнай стабілізацыі (1996—2001) 154
Трыч Ю. А. Упраўленне адходамі шкла як элемент рэсурсазберагальнай дзейнасці 159
Харкевіч І. С. Выкарыстанне сацыялагічных інструментаў для ацэнкі фактараў, якія ўплываюць на інавацыйнае развіццё Рэспублікі Беларусь 164

ЮРЫДЫЧНЫЯ НАВУКІ

Васілевіч Г. А. Комплексны падыход да процідзеяння карупцыі — залог поспеху 170
Гарбатава М. А. Група асоб па папярэдняй змове: некаторыя пытанні тэорыі і практыкі 181
Дзік І. Р. Сістэма і класіфікацыя грамадзянска-прававых дагавораў у сферы прафесійнага спорту 185
Кірмель А. Г. Сямейна-прававыя наступствы змены палавой прыналежнасці асоб, якія знаходзяцца ў шлюбе 190
Пятроўскі М. А. Дзяржаўна-кіраўнічы канцэпт у сучасных умовах развіцця Рэспублікі Беларусь 194
Рэзюк В. І. Крымінальная адказнасць за злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі, здзейсненае службовай асобай пры раздзяржаўленні, прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці: станаўленне і развіццё, асаблівасці сучаснага стану 198
Рузанава В. Д. Праблемы фарміравання інфармацыйнага заканадаўства ў аспекце тэорыі сістэм 204
Рутман А. Я. Прававы статус непаўналетняга: некаторыя міжгаліновыя аспекты 209
Скок А. І., Шулянкова І. В. Крымінальна-прававая трактоўка асаблівай жорсткасці ў складзе забойства 215
Салаўёў П. В. Рэалізацыя прынцыпу канстытуцыйнасці на стадыях планавання нарматворчай дзейнасці і нарматворчай ініцыятывы 219

Репозиторий БарГУ

CONTENTS

HISTORICAL SCIENCES AND ARCHAEOLOGY

Bulaty P. Yu. The relations between the Hadkievičs and the nobleman Sviaderski in the case of the leasing of Paŭliukoŭščyna estate (1590) . . . 13

Hanchar A. I. Reformation of Roman catholic ecclesiastical consistories in the Russian empire . . . 18

Kaltachenka A. I. Methodological aspects of the study of educational travel XVI—XVIII centuries on the example of the education of Jakub Sobieski . . . 27

Kantsavoi P. A. Some features of dismantling measures in the soviet zone of occupation of Germany and Austria (1945—1948) . . . 32

Kotusev E. N. The problematics of the relations of the german peace and the slavery in the XIII—XVI centuries in the works of N. N. Lyubovich . . . 37

Krivut V. I. March “Svityazyanskiy shlyakh”: from the history of sport development in the Baranovichi region in the interwar period . . . 50

Kruchkovsky T. T., Kotusev E. N. The main problems of russia’s policy in Central Europe in the first third of the XIX century in the assessment of russian historical science in the second half of the XIX — early XX century (on the example of the Duchy of Warsaw and the Kingdom of Poland) . . . 55

Lishyk V. V. The family of Ursyn-Nemtsevich in the territory of Belarus in the second half of the XVIII century . . . 71

Skorb M. G. Russian and Austrian models of autonomy of the pashalik of Belgrade at the initial stage of the First serbian uprising (1804—1806) . . . 77

Spiridonova T. A. Actions of the commissioners of the Council for the affairs of Russian orthodox church under the Council of Ministers the BSSR in accordance with the resolution of the Council of Ministers of the USSR of march 16, 1961 (1961—1965) . . . 82

Stureiko N. A. The role of public holidays in the formation of civil society in the Republic of Belarus . . . 88

ECONOMICS

Kunpeng H. Institutional framework and plan for China’s active participation in the activities of the world health organization . . . 94

Bezuglaya V. A., Kostyukevich E. A. Competence education model 3.0: world and domestic experience . . . 101

Zazerskaya V. V. social aspects of intellectual potential development in the knowledge economy . . . 106

Klimuk V. V. Redictors of effective collaboration of the educational, scientific and business sectors in terms of digital economy . . . 113

Klimuk V. V., Klimuk E. V. Development of the methodology for assessing the level of innovative development of the industrial sector of the economy in the strategy of neo-industrialization . . . 120

Kurbeka N. A. Theoretical aspects of the interpretation of the essence of the real sector of the economy . . . 128

Lizakova R. A. Implementation of interaction marketing principles in the business processes of domestic enterprises . . . 133

Naranovich O. I., Gorbach Y. E., Ermakova A. A. Development of a simulation model for the solution of an optimization problem taking into account the restriction of resources . . . 138

Platonenko E. I., Rutman E. Y. Marketing system for educational services in the educational institution “Baranovichi State University” . . . 148

Tozik M. V. The main problems in the activities of non-bank financial institutions in the context of macroeconomic stabilization in Belarus (1996—2001) . . . 154

Trych Yu. A. Glass waste management as an element of resource-saving activities . . . 159

Kharkevich I. S. Use of sociological instruments for the estimation of factors, influencing innovative development of the enterprises of the Republic of Belarus . . . 164

LAW

Vasilevich G. A. An integrated approach to anti-corruption — a success for success . . . 170

Gorbatova M. A. A group of persons by prior collusion: some issues of theory and practice . . . 181

Dzik I. R. System and classification of civil contracts in the field of professional sports . . . 185

Kirmel A. G. Family and legal consequences of changing the gender of married persons . . . 190

Piatrouski N. A. State management concept in modern conditions of the development of the Republic of Belarus . . . 194

Rezyuk V. I. Criminal liability for the abuse of power or official authority committed by an official during the denationalization and privatization of state property: formation, development, features of the current state . . . 198

Ruzanova V. D. Problems of the formation of the information legislation in the aspect of the systems theory . . . 204

Rutman E. Y. Legal status of a juvenile: some cross-sectoral aspects . . . 209

Skok O. I., Shulenkova I. V. Criminal law interpretation of special cruelty in murder . . . 215

Soloviev P. V. Implementation of the principle of constitutionality at the stages of planning rule-making activity and rule-making initiative . . . 219

Репозиторий БарГУ

УДК 94(476)"15"

П. Ю. Булаты
Інстытут менеджменту спорту і турызму ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізкультуры»,
Міністэрства спорту і турызму, пр. Пераможцаў, 105, 220020 Мінск, Рэспубліка Беларусь,
+375 (29) 576 03 86, pawelbulaty@gmail.com

АДНОСІНЫ ХАДКЕВІЧАЎ І ШЛЯХЦІЦА СВЯДЭРСКАГА Ў СПРАВЕ ЗАСТАВЫ ДВАРА ПАЎЛЮКОЎШЧЫНА (1590)

Артыкул прысвечаны разгляду маёмаснай справы, якая мела месца паміж прадстаўнікамі магнатэрыі графамі Аляксандрам і Янам Каралям Хадкевічамі і шляхціцам С. Свядэрскім. Прадмет справы — дамова аб перадачы ў трыманне двара Паўлюкоўшчына, які ўваходзіў у склад буйнога магнацкага маёнтка Ляхавіцкае графства. Увага надаецца ўмовам, на якіх Свядэрскі трымаў маёнтак у заставе, а таксама акалічнасцям яго перадачы ва ўладанне шляхціца. У артыкуле прыводзіцца падрабязнае апісанне двара Паўлюкоўшчына і вёсак, якія ўваходзілі ў яго склад, акрэсліваюцца яго межы, згадваецца мясцовая тапаніміка. На падставе дакументаў з фондаў Архіва Патоцкіх у навуковы зварот уводзяцца новыя звесткі аб уладаннях Хадкевічаў, іх узаемаадносінах з павятовай шляхтай у рэчышчы кліентарна-патранальных стасункаў.

Ключавыя словы: магнатэрыя; шляхта; застава; Хадкевічы; кліентарна-патранальныя адносіны; Ляхавіцкае графства.
Мал. 1. Бібліягр.: 10 назваў.

P. Yu. Bulaty
Institute of Sports and Tourism Management of the Belarusian State University of Physical Culture,
Ministry of Sport and Tourism, 105 Pieramožcaŭ Ave., 220020 Minsk, Republic of Belarus,
+375 (29) 576 03 86, pawelbulaty@gmail.com

THE RELATIONS BETWEEN THE HADKIEVIČS AND THE NOBLEMAN SVIADERSKI IN THE CASE OF THE LEASING OF PAŬLIUKOŬŠČYNA ESTATE (1590)

The article is devoted to the consideration of the property case, which took place between the representatives of the magnate counts Alexander and Jan Karol Hadkievič and the nobleman S. Swiaderski. The subject of the case is an agreement on the transfer of the Paŭliukoŭščyna manor, which was a part of a large magnate's estate in Lachavičy county. Attention is paid to the conditions under which Swiaderski kept the estate in pledge, as well as the circumstances of its transfer to the possession of the nobleman. The article provides a detailed description of the Paŭliukoŭščyna estate and the villages that were part of it, outlines its boundaries, and mentions local names. Based on documents from the funds of the Patotski Archive, new information about the Hadkievič estates and their relations with the county nobility in the field of client-patronage relations introduced into the scientific appeal.

Key words: magnate; gentry; rent; Hadkievič; client-patronage relations; Lachavičy county.
Fig. 1. Ref.: 10 titles.

Уводзіны. У Вялікім княстве Літоўскім існавала такая форма маёмасных узаемаадносін паміж прадстаўнікамі магнатэрыі і шляхты, як «уладар-трымальнік». У сістэме гэтых адносін распаўсюджаней іх формай, пры якой маёмасць перадавалася ад уладара іншым асобам (трымальнікам), называлася заставай. Трымальнікі — шляхціцы, якія пазычалі наяўныя грошы ўладару пад заставу яго зямель (двароў). Пры перадачы маёмасці ў заставу да крэдытора звычайна пераходзілі ўсе правы на землеўладанне і перададзеных яму разам з маёмасцю людзей. Для ўладара маёнтка застава была істотнай крыніцай даходу, для крэдытора — перспектыва набыцця зямель, якія ён трымаў у заставе. Апроч прыбытковага складніку ў заставе меўся складнік узаемавыгадных сацыяльных адносін паміж уладаром і трымальнікам. Як адзначае гісторык А. Радаман, гэтак званыя «крэдытары», якія пазычалі наяўныя грошы пад заруку зямель, уваходзілі ў блізкае кола кліентэлы магната [1]. Даследчык У. Падалінскі адзначае,

© Булаты П. Ю., 2020

Репозиторий БарГУ

што аказваючы паслугі па крэдытаванні патронаў (сярод іншых паслуг трэба адзначыць вайсковую службу, дзейнасць на сойміках і соймах, прадстаўленне інтарэсаў у судах і г. д., якія шчыльна перапляталіся паміж сабой), кліенты, апроч атрымання грошаў, маглі разлічваць на забеспячэнне пасадамі і землямі, атрыманне адукацыі і выхаванне пры магнацкім двары [2].

Матэрыялы і метады даследавання. Прыкладам узаемаадносін узроўню «ўладар-трымальнік» з'яўляюцца адносіны, якія мелі месца паміж прадстаўнікамі магнатэрыі Аляксандрам Хадкевічам (пам. 1624; граф, ваявода троцкі), яго братам Янам Каралем Хадкевічам (1560—1621; граф, вялікі гетман літоўскі, ваявода віленскі) з аднаго боку і шляхціцам Сымонам Свядэрскім з іншага. Акалічнасці справы аб заставе апісаныя ў дакуменце пад загалоўкам "Akta dotyczące zastawu dóbr pawlikowskich z klucza Lackowicze przez Chodkiewiczów i oddania ich na własność za wierną służbę Szymonowi Świderskiemu" [3, арк. 5—7]. Адзначаны дакумент захоўваецца ў фондах Архіва Патоцкіх з Радзына (фонд № 334, Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie). Гэты акт быў складзены 9 лістапада 1590 года на пасяджэнні гродскага суда ў Слоніме, куды былі пададзены лісты ад братоў Хадкевічаў (датуюцца 8 кастрычніка 1590 года) для занясення ў актавыя кнігі. З самім дакументам у архіўнай установе магчыма пазнаёміцца толькі ў фармаце мікрафільму.

Пры падрыхтоўцы артыкула выкарыстоўваліся агульнанавуковыя і спецыяльныя гістарычныя метады даследавання.

Вынікі даследавання і іх абмеркаванне. Фармальныя адносіны паміж братамі Хадкевічамі і шляхціцам Свядэрскім у межах ляхавіцкага маёнтка ўзніклі ў 1589 годзе, але дзеля бачання поўнай карціны акрэсленых узаемаадносін адзначым вяхі падзей, якія папярэднічалі гэтаму.

Род Хадкевічаў у асобе Яна Геранімa Хадкевіча (1537—1579; маршалак вялікі) пачаў валодаць ляхавіцкім маёнткам ад 10 красавіка 1572 года, калі ў Варшаве падчас вольнага сойма быў афармлены дагавор з вялікім князем Жыгімонтам Аўгустам на абмен яго маёнтка Ляхавічы на маёнтак Свіслач з уладання Хадкевіча. Аднак канчаткова ўступіць ва ўладанне ляхавіцкім маёнткам Хадкевіч змог толькі ў 1576 годзе, што звязана было з нявырашанасцю рознагалосся з былым ляхавіцкім дзяржаўцам Уладзімірам Забалоцкім, які меў дамаганні адносна ляхавіцкіх уладанняў. Так, з 1576 года род Хадкевічаў ужо бесперашкодна валодаў ляхавіцкім маёнткам. Пасля смерці Я. Г. Хадкевіча ў 1579 годзе яго маёнткамі сумесна распараджаліся сыны Аляксандр і Ян Караль. Паміж сабой яны раздзялілі бацькоўскую спадчыну толькі ў 1592 годзе, саставіўшы 18 мая адпаведны акт падзелу зямель [4, с. 73]. Аднак ляхавіцкім маёнткам да сваёй смерці ў 1588 годзе распараджалася ўдава Яна Геранімa Крысціна са Збароўскіх [5].

Прадметам узаемаадносін братоў Хадкевічаў і Свядэрскага з'яўляліся правы на ўладанне дваром Паўлюкоўшчына, які ўваходзіў у склад ляхавіцкага маёнтка. Упершыню на старонках справаводства Вялікага княства Літоўскага Паўлюкоўшчына адзначаецца яшчэ ў 1520 годзе, калі, набыўшы ў баярына Наваградскага павета В. Паўлюковіча як «землю Павликовщину», яе да ляхавіцкага маёнтка далучыў Альбрэхт Гаштольд (пам. 1539 г.; вялікі канцлер літоўскі) [6, с. 68]. У сваім ляхавіцкім маёнтку ў 1535 годзе Гаштольд фундаваў каталіцкі касцёл, вылучыўшы на яго ўтрыманне двор Паўлюкоўшчына (налічвалася 8 дымоў [7, с. 102—105]) [8, арк. 195—200]. Аднак праз некалькі дзесяцігоддзяў гэты двор ужо не знаходзіўся ва ўладанні мясцовай парафіі, ім распараджаўся ўладар ляхавіцкага маёнтка. Так, у перыяд паміж 1576 і 1579 гадамі Ян Геранім Хадкевіч пад заставу ў 500 коп грошай перадаў «фолварк ляховицкий Павлюковский» шляхціцу Мацвею Воўку [5]. Пасля смерці Хадкевіча яго ўдава Крысціна ў 1584 годзе мела непаразуменні і судовыя разбіральніцтвы з панам Воўкам. Звяртае на гэта ўвагу мемуарыст Фёдар Еўлашоўскі (1546—1616; падсудак наваградскага земскага суда), які знаходзіўся на службе Хадкевічаў. Ён адзначае, што Воўк падрабіў дакументы, зрабіўшы сабе яшчэ адзін заставы ліст Хадкевіча на суму ў 500 коп грошай [5]. Вынікала, што ўдава Хадкевіча была павінна выплаціць Воўку суму ў 1 000 коп грошай. Па словах Еўлашоўскага, удава на прадмет падробкі дакументаў і змены сумы заставы вяла судовыя працэсы ў земскім і гродскім судах. У выніку судовых спраў Воўк ад складзенага ім ліста на дадатковую суму ў 500 коп адступіў [5]. Трэба меркаваць, што пасля гэтага разбіральніцтва браты Хадкевічы вырашылі спыніць адносіны з Воўкам і перадаць Паўлюкоўшчыну іншаму трымальніку — Сымону Свядэрскаму.

Вывучыўшы змест маёмаснага акта, які быў складзены ў гродскім судзе Слоніма ў 1590 годзе, адзначым, што тыя звесткі, якія ў ім утрымліваюцца, можна размеркаваць на тры асноўныя інфарматыўныя рубрыкі: 1) звесткі аб Сымоне Свядэрскім; 2) умовы і абставіны перадачы маёнтка; 3) апісанне межаў маёнтка.

Рэпазіторый БарДУ

Асоба трымальніка. Сымон Свядэрскі — прадстаўнік земскай шляхты. Гэта група падпарадкаванага ўладару маёнтка ваеннаслужылага насельніцтва, якая жыла на тэрыторыі ляхавіцкага маёнтка і мела надзел зямлі. Першапачаткова С. Свядэрскі (хутчэй за ўсё са згоды ўладара ляхавіцкага маёнтка) распараджаўся пэўнай маёмасцю (дакладныя звесткі ў акце не акрэсліваюцца) на ўмовах выканання вайсковай службы ў шляхецкім апалчэнні, знаходзячыся ў васальнай залежнасці ад уладара маёнтка.

У сярэдзіне XVI стагоддзя мела месца патрабаванне ляхавіцкай земскай шляхты пераводу яе пад «земскае права» Наваградскага павета. Абумоўлена гэта было тым, што прававое становішча баяраў-шляхты, якія жылі ў прыватных і княжацкіх маёнтках, было значна горшым, чым так званай павятовай шляхты [9]. Назіралася агульная тэндэнцыя: ужо з сярэдзіны XVI стагоддзя на соймах Вялікага княства Літоўскага ўсё часцей падымалася пытанне аб ураўнаванні шляхты ў правах. Але захады ляхавіцкай шляхты былі беспаспяховыя. Так, выдадзены вялікім князем Жыгімонтам Аўгустам загад ад 5 лютага 1567 года падкрэсліваў, што ляхавіцкія баяры-шляхта не падлягаюць юрысдыкцыі павятовых судоў без спецыяльнага яго дазволу [10, арк. 94]. Тым не менш некаторым шляхціцам у перыяд 1560-х удалося атрымаць прывілеі на выхад пад прысуд Наваградскага павета [4, с. 66], але ў той жа час частка васальнай шляхты ляхавіцкага маёнтка не здолела дамагчыся вызвалення ад вотчыннай юрысдыкцыі Жыгімонта Аўгуста і ў выніку абмену ў 1572 годзе апынулася ў васальнай залежнасці ад Яна Гераніма Хадкевіча.

У шэрагах ляхавіцкай земскай шляхты знаходзіўся і С. Свядэрскі. Са звестак, прадстаўленых у акце 1590 года, можна прасачыць асноўныя моманты яго службы. Адзначаецца, што Свядэрскі знаходзіўся на службе ў Хадкевічаў з маладых сваіх гадоў [3]. Адсюль вынікае, што на момант складання дакумента шляхціц быў ужо ў досыць сталым узросце. Спачатку ён служыў у Яна Гераніма Хадкевіча. У перыяд з 1579 па 1588 год знаходзіўся на службе ў яго ўдавы Крысціны, а затым, урэшце, верна служыў братам Аляксандру і Яну Каралю Хадкевічам [3]. Аднак у дакуменце няма звестак аб кар'еры шляхціца. Застаецца невядомым, на якой службе ён знаходзіўся, якія функцыі пры двары Хадкевічаў выконваў. Разам з перадачай Свядэрскаму маёмасці змяніўся яго сацыяльны статус. Так, пасля зацвярджэння акта браты Хадкевічы «выпускалі» шляхціца пад прысуд Наваградскага павету, што азначала вызваленне яго ад васальнай залежнасці [3].

Умовы і абставіны перадачы маёнтка. Галоўным прадметам складзенага акта з'яўляўся працэс перадачы ва ўладанне С. Свядэрскага. Гэта перадача суправаджалася шэрагам акалічнасцей і ўмоў.

У акце 1590 года адзначаецца, што С. Свядэрскі ў 1589 годзе маёнтак Паўлюкоўшчыну выкупіў у Мацвея Воўка і яго жонкі Падарэўскай. Пад выкупам трэба разумець, што Свядэрскі ўнёс Воўку суму, на якую быў застаўлены маёнтак (500 коп грошаў) [3]. Так, пазыка, пад якую быў застаўлены двор, была пагашаная, Хадкевічы маглі перадаць маёнтак у заставу іншаму трымальніку на зусім іншых умовах. Па рашэнні Аляксандра Хадкевіча (ва ўсіх месцах згадваюцца два браты, у гэтым — толькі Аляксандр) двор Паўлюкоўшчына быў перададзены ў заставу С. Свядэрскаму пад суму 1 000 коп грошаў (трэба меркаваць, з улікам выплаты Воўку). Далей адзначаецца, што браты Хадкевічы вырашаюць не выкупаць (не вяртаць 1 000 коп грошай) Паўлюкоўшчыну ў Свядэрскага, а перадаць гэты двор яму за службу на вечныя часы [3]. На нашу думку, адзначаны працэс — пагашэнне Свядэрскім пазыкі Хадкевічаў і далейшая перадача яму двара — быў загадзя абгавораны, гэтыя дамоўленасці мелі месца паміж магнатамі і шляхціцам. Тут прасочваецца імкненне Свядэрскага займець уласны маёнтак (характэрнае для прадстаўніка земскай шляхты), а папярэдні канфлікт Хадкевічаў з Воўкам стварыў спрыяльныя для Свядэрскага ўмовы, каб гэта здзейсніць.

У дакуменце акрэслівалася, што перададзеным маёнткам Свядэрскі мог свабодна распараджацца па сваім жаданні: прадаць яго, аддаць, падарыць, перадаць у заставу, замяніць, запісаць на касцёл. Пры тым Хадкевічы гарантавалі шляхціцу акрэсленую свабоду дзейнасці, выдаўшы як са свайго боку, так і з боку сваіх нашчадкаў заруку. Адзначалася, што ў выпадку дзеянняў Хадкевічаў (ці іх нашчадкаў) у адносінах да маёмасці Свядэрскага, якая б шкодзіла маёмасці ці парушала правы шляхціца свабодна ёю распараджацца, яны мусяць заплаціць таму суму памерам 3 000 коп грошаў літоўскіх [3].

Апісанне маёнтка. Аб'ектам акта 1590 года з'яўляецца маёмасць, якая перадавалася Хадкевічамі шляхціцу Свядэрскаму. Перададзеная маёмасць, яе склад і межы падрабязна апісваюцца ў дакуменце. Адзначым, што ўсе тыя землі, якія пераходзілі ва ўладанне шляхціца, уваходзілі ў склад ляхавіцкага маёнтка. Пры гэтым у дакуменце падаецца цікавая акалічнасць («гісторыя» маёнтка): зафіксавана, што маёнтак перайшоў айцу Аляксандра і Яна Караля Хадкевічаў ад вялікага князя Жыгімонта Аўгуста [3]. Таксама паведамляецца, што межы перададзенага двара і вёсак былі вымераны рэвізорамі Дзмітрыем Са-

Репозиторий БарГУ

пегам і Вацлавам Сутынскім як раз у часы, калі ляхавіцкім маёнткам уладарыў Жыгімонт Аўгуст. Па гэтых замерах, здзейсненых у 1560-я [4, с. 67], вызначаўся памер зямлі ў валоках, які перадаваўся Свядэрскаму.

Са складзенага акта вынікае, што браты Хадкевічы перадавалі ў вечнае карыстанне двор Паўлюкоўшчына, сяло Паўлюкоўшчына і сяло Русінавічы, каб, як адзначаецца ў дакуменце, Свядэрскі ў маёнтку карыстаўся пажыткамі і паспяхова іх памнажаў. У дакуменце адзначаюцца памеры кожнай часткі, перададзенай шляхціцу: 1) пры двары Паўлюкоўшчына мелася 13 валок і 20 моргаў зямлі; 2) да сяла Паўлюкоўшчына было дапасавана аселых і пустых 18 валок; 3) да другога сяла — Русінавічы — належала 33 валокі зямлі [3].

Вышэй акрэслена маёмасць, якая раней знаходзілася ў заставе шляхціца М. Воўка і пасля працэдуры пагашэння пазыкі братоў Хадкевічаў перадавалася С. Свядэрскаму. Па «сваёй добрай волі» [3] Хадкевічы дадалі да гэтых зямель дадатковы надзел (яго замеру праводзіў мернік Хадкевічаў Пётр Забэла), які падрабязна апісваецца ў акце 1590 года.

Так, Свядэрскаму перадавалася ва ўладанне гэтак званая «чаркасаўская» зямля памерам у 4 валокі 27 моргаў, якую першапачаткова трымаў ляхавіцкі земянін Андрэй Чаркас. Хадкевічы замянілі яму надзел на іншы, а адзначаныя валокі далучылі да двара Свядэрскага. Далучаныя землі знаходзіліся як раз паміж сёламі Паўлюкоўшчына і Русінавічы. Апісваюцца межы гэтага надзела: з аднаго боку надзел мяжуе з Замкавым Борам і з маёнткам ляхавіцкіх зямян Мазуркоў (іх сялом Ганчары); па другі бок землі сягаюць да броду Баравога пры сяле Русінавічы; з трэцяга боку надзел даходзіць да канцавой сценкі (трэба меркаваць, да межаў ляхавіцкага маёнтка); з чацвёртага боку зямля ўпіраецца ў зямлю двара Паўлюкоўшчына [3].

Да гэтых жа зямель мернікам Забэлам было дададзена 18 моргаў і 60½ прутаў зямлі.

Акрамя таго, Свядэрскаму перадавалася 12 валок зямлі ляхавіцкіх зямян Грыцковічаў. У дакуменце адзначаецца, што першапачаткова гэтыя валокі знаходзіліся ў трыманні зямян Міхны, Ваські, Фёдара і Сцяпана Грыковічаў, а таксама шляхціцаў Валадоцкага і Галаўні. Пазней усе гэтыя землі былі перададзеныя ў трыманне службоўцу Хадкевічаў Івану Крэчэтаўскаму. З дазволу Хадкевічаў Крэчэтаўскі саступіў землі Свядэрскаму (гэта працэдура была завераная асобным лістом Крэчэўскага, спасылка на які маецца ў акце 1590 года) [3].

Такім чынам, шляхціцу Свядэрскаму перадавалася: двор, 2 сяла і зямля, агульны памер якой складаў 88 валок 5 моргаў і 60½ пруты (схема маёнтка прадстаўлена на малюнку 1). Зямля перадавалася, як адзначаецца ў дакуменце, з селішчамі, засценкамі, людзьмі і рознымі пажыткамі. Для параўнання адзначым, што памер ляхавіцкага маёнтка па стане на 1560-я складаў 363 валокі 1 морг 18 прутаў [4, с. 67]. Выведзеныя з яго складу 88 валок — істотны зямельны надзел.

Малюнак 1. — Схема маёнтка шляхціца С. Свядэрскага (1590)

Заўвага. Умоўная мадэль, складзеная аўтарам.

Репозиторий БарГУ

У дакуменце, які намі разглядаецца, цікавасць уяўляюць таксама звесткі, якія змяшчаюцца ў канцы ліста, дасланага Хадкевічамі ў Слонім. З гэтай часткі акта становіцца вядома, што ліст на перадачу маёмасці быў складзены ў Ляхавічах, пры гэтым прысутнічаў асабіста Сымон Свядэрскі. Ліст быў уласнаручна падпісаны братамі Аляксандрам і Янам Каралем Хадкевічамі і завераны пячаткамі. Пры напісанні ліста прысутнічалі сведкі, якія таксама ўласнаручна яго падпісалі і прыціснулі пячаці. Сведкамі з'яўляліся: прадстаўнікі земскай шляхты Марцін Скрашынскі, Беняш Чарноўскі, Фёдар Еўлашоўскі, Крыштаф Гзоўскі, Ян Магільніцкі, возны навагрудскага павету Андрэй Елаза [3].

Заключэнне. Разгледзеўшы маёмасную справу, якая мела месца паміж прадстаўнікамі магнатэрыі графамі Аляксандрам і Янам Каралям Хадкевічамі і шляхціцам С. Свядэрскім у 1590 годзе, можна абагульніць яе асноўныя моманты і адзначыць акалічнасці.

Падзеі, апісаныя ў даследаваным дакуменце, адбываліся ў межах ляхавіцкага маёнтка, якім з 1576 года валодаў род Хадкевічаў. Як вынікае, на момант перадачы двара Паўлюкоўшчына ляхавіцкім маёнткам сумесна валодалі браты Аляксандр і Ян Караль Хадкевічы.

Сымон Свядэрскі — тыповы прадстаўнік земскай шляхты, які распараджаўся пэўнай маёмасцю на ўмовах выканання службы ў Хадкевічаў. Служыў (род службы не вызначаны) Яну Гераніму, яго ўдаве Крысціне, братам Аляксандру і Яну Каралю Хадкевічам. Пасля зацвярджэння акта перадачы маёмасці вызваляўся пад прысуд Наваградскага павету, што азначала вызваленне яго ад васальнай залежнасці перад Хадкевічамі.

Каб атрымаць маёнтак, С. Свядэрскі мусіў шляхціцу М. Воўку ўнесці суму, на якую Хадкевічамі быў застаўлены маёнтак (500 коп грошаў). Спрыяў перадачы маёнтка канфлікт, які меў месца паміж Воўкам і Хадкевічамі (судовая цяжба). Пасля перадачы маёнтка Свядэрскаму Хадкевічы гарантавалі шляхціцу недатыкальнасць яго маёнтка і свабоду дзейнасці, выдаўшы заруку на 3 000 коп грошаў літоўскіх.

Шляхціцу Свядэрскаму перадаваўся маёнтак істотных памераў: двор, 2 сяла і зямля, агульны памер якой складаў 88 валок 5 моргаў і 60½ пруты.

Разгледжаная справа — прыклад таго, як за мнагалетнюю адданую службу шляхціц здолеў атрымаць ад магнатаў права валодаць сваім маёнткам, выйшаўшы з васальнай залежнасці.

Спіс цытаваных крыніц

1. *Радаман, А.* Патранальна-кліентальныя адносіны ў Новагародскім павеце і іх уплыў на палітыку і дзейнасць органаў шляхецкага самакіравання ў другой палове XVI — пачатку XVII ст. / А. Радаман // Магнацкі двор і сацыяльнае ўзаемадзеянне (XV—XVIII ст.) : зб. навук. прац / рэдкал.: А. М. Янушкевіч (гал. рэд.) [і інш.]. — Мінск, 2014. — С. 252—294.

2. *Падалінскі, У. А.* Тэстамент троцкага ваяводы Яна Глябовіча (1590 г.) як крыніца па вывучэнню кліентальных адносін у Вялікім княстве Літоўскім / У. А. Падалінскі // Магнацкі двор і сацыяльнае ўзаемадзеянне (XV—XVIII ст.) : зб. навук. прац / рэдкал.: А. М. Янушкевіч (гал. рэд.) [і інш.]. — Мінск, 2014. — С. 158—171.

3. Archiwum Główne Akt Dawnych. — Z. 334. — S. 401.

4. *Булаты, П. Ю.* Ляхавіцкае графства ў сістэме магнацкіх уладанняў (XVI—XVIII ст.) / П. Ю. Булаты. — Мінск : БДУФК, 2020. — 217 с.

5. *Свяжынскі, У. М.* «Гістарычныя запіскі» Фёдара Еўлашоўскага / У. М. Свяжынскі. — Мінск : Навука і тэхніка, 1990. — 121 с.

6. Lithuanian Metrica. Літоўская Метрыка. Lietuvos Metrika. — Vilnius : Mokslo ir enciklopediju leidybos institutas, 1997. — Kn. Nr. 10 (1440—1523). — 179 p.

7. *Ochmański, J.* Biskupstwo Wileńskie w średniowieczu / J. Ochmański. — Poznań, 1972. — 118 s.

8. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі. — Ф. 1738. Воп. 1. Спр. 1.

9. *Спірыдонаў, М. Ф.* З сівой даўніны / М. Ф. Спірыдонаў // Памяць : гіст.-дакумент. хроніка Ляхав. р-на. — Мінск : БелСЭ, 1989. — С. 29—42.

10. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі. — Калекцыя мікрафільмаў 18. Воп. 1. Спр. 266.

Паступіў у рэдакцыю 15.06.2020

Рэпазіторый БарДУ